

7. Безпосередній перетворювач частоти з обмеженим числом повністю керованих ключів

У безпосередніх перетворювачах частоти з штучною комутацією (БПЧШ) застосовується циклічний алгоритм управління. Його суть полягає в тому, що фази джерела живлення через рівні інтервали часу в певній послідовності підключаються до навантаження. Частота перемикавання (управління) f_u може бути вища або нижча частоти джерела живлення f_i . Частота вихідної напруги БПЧШ (частота навантаження) визначається різницею частот:

$$f_n = |f_i - f_u|.$$

У трифазно-однофазному БПЧШ криві синусоїдальної напруги трифазного джерела живлення перетворюють в криву однофазної вихідної напруги. Перемикавання повністю керованих напівпровідникових ключів здійснюють по початковій перемикаючій функції частоти f_u (рис. 1,а). Тривалість сигналів управління (su_1, su_2, su_3), які визначають включений стан ключів, складає 120° . Зміна фази сигналів управління на кут α_u по частоті $\omega_u = 2\pi \cdot f_u$ приводить до зміни фази вихідної напруги БПЧШ на кут φ_n по частоті $\omega_n = 2\pi \cdot f_n$.

На рис. 1,б показана схема трифазно-трифазного БПЧШ на базі трьох трифазно-однофазних БПЧШ. БПЧШ підключені до трьох трифазних обмоток трансформатора (до трьох трифазних джерел живлення). Зсув фази напруги навантаження на кут 120° здійснюється при зсуві сигналів управління ключами однойменних фаз трьох БПЧШ по циклу. Простий алгоритм управління можна реалізувати в БПЧШ з обмеженим числом повністю керованих ключів. Покажемо це.

Поміняємо місцями ключ і обмотку в кожній фазі джерела живлення (рис.1,в).

Виконаємо комбіноване потенційне розділення фаз джерела живлення так, щоб в групу обмоток із загальною нульовою точкою входили фази з ключами, які керуються одним сигналом управління (рис. 1,г та рис. 1,д).

Три ключі з однаковими сигналами управління (рис. 1,д) заміняємо діодним мостом, який закорочений одним ключем (рис.1,з). Отримуємо БПЧШ з обмеженим числом повністю керованих ключів (ключі K_1, K_2, K_3). БПЧШ містить три діодні мости, входи яких приєднані до кінців трьох трифазних обмоток джерела живлення. Початки обмоток приєднані до трифазного навантаження.

На рис. 2 показана модель БПЧШ в програмі Micro Cap, приведені параметри моделі. Модель побудована на базі трьох чотирьохобмоточних трансформаторів. Числа витків всіх обмоток однакові ($L_{m1} = L_{m2}$).

Параметри джерела живлення: амплітуда ЕРС $A_1 = 180$ В; частота $f_i = 100$ Гц, кут зсуву ЕРС фази А в початковий момент рахунку $\text{alf1} = 0^0$.

У моделі застосовані три джерела імпульсних сигналів управління: $su_1; su_2; su_3$. Параметри su визначаються по початковій перемикаючій функції частоти управління (рис. 1,а).

Параметри джерел імпульсних сигналів в програмі Micro Cap (рис. 2):

частота управління	$f_u = 120$ Гц;
період повторення сигналу управління	$T_{fu} = 1/f_u = 1/120$ с;
тривалість одного ел. градуса частоти f_u	$T_{gu} = T_{fu}/360 = 1/43200$ с;
тривалість плоскої частини імпульсу управління	$T_{su} = 120 \cdot T_{gu}$;
крутизна переднього і заднього фронтів su	$T_{fr} = 1u = 1 \cdot 10^{-6}$ с;
початкове значення імпульсу	0;
максимальне значення імпульсу	15 В.

Сигнал управління su_1 наступає через $30 \cdot T_{gu} = 1/1440$ с від початку рахунку.

Початки сигналів управління su_1, su_2 та su_3 зсунуті по циклу на кут 120° або на $4 \cdot 30 \cdot T_{gu} = 4/1440$ с.

Параметри навантаження: активний опір $R_n = 10$ Ом, індуктивність $L_n = 0,2$ Гн, частота $F_n = |F_i - F_u| = |100 - 120| = 20$ Гц.

На рис. 3 приведені діаграми напруг (u_a, u_b, u_c) та струмів (i_a, i_b, i_c) навантаження БПЧШ.

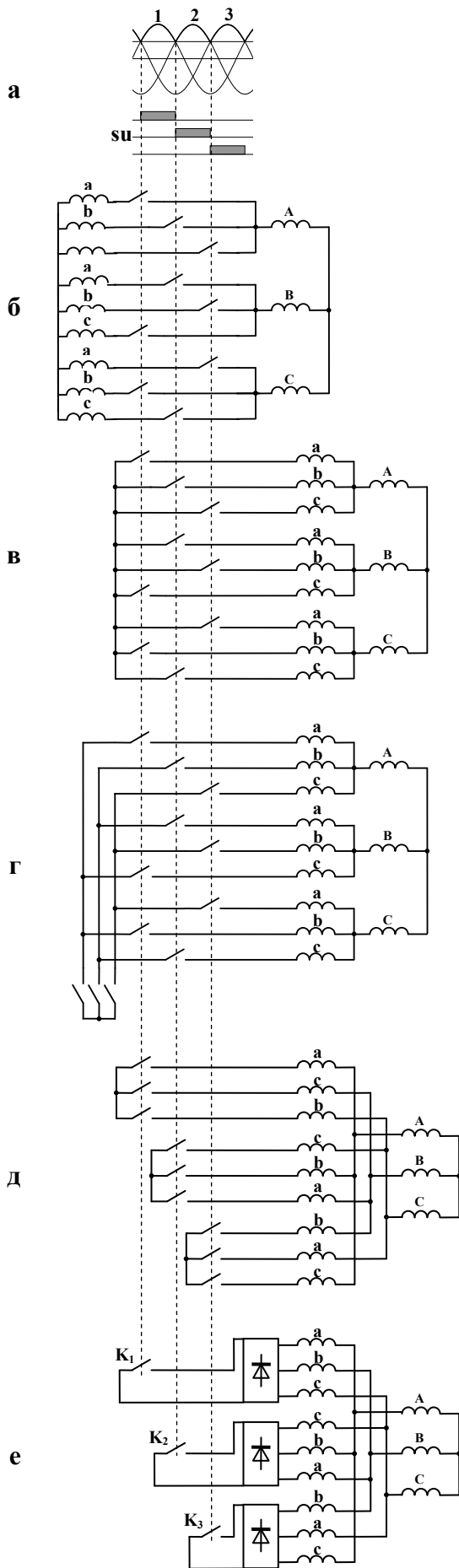
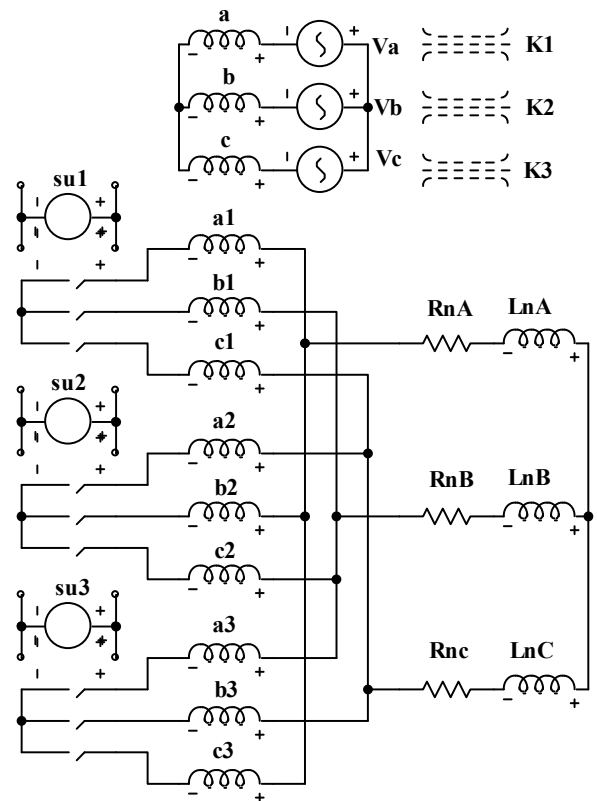

Рис. 1

$A_i 180$ $F_i 100$ $L_{m1}=L_{m2}=0.2$ $\alpha f1 0$ $R_n=10$ $L_n 0.2$
 3PHASE1 SIN ($F=F_i$ $A=A_i$ $PH=\alpha f1$)
 3PHASE2 SIN ($F=F_i$ $A=A_i$ $PH=4*\pi/3+\alpha f1$)
 3PHASE3 SIN ($F=F_i$ $A=A_i$ $PH=2*\pi/3+\alpha f1$)
 $F_u 120$ $T_{fu} 1/F_u$ $T_{gu} T_{fu}/360$ $T_{su} 120*T_{gu}$ $T_{fr} 1u$
 $su1$ $dc 0 15$ $30*T_{gu}$ T_{fr} T_{fr} T_{su} T_{fu}
 $su2$ $dc 0 15$ $150*T_{gu}$ T_{fr} T_{fr} T_{su} T_{fu}
 $su3$ $dc 0 15$ $270*T_{gu}$ T_{fr} T_{fr} T_{su} T_{fu}

Рис. 2

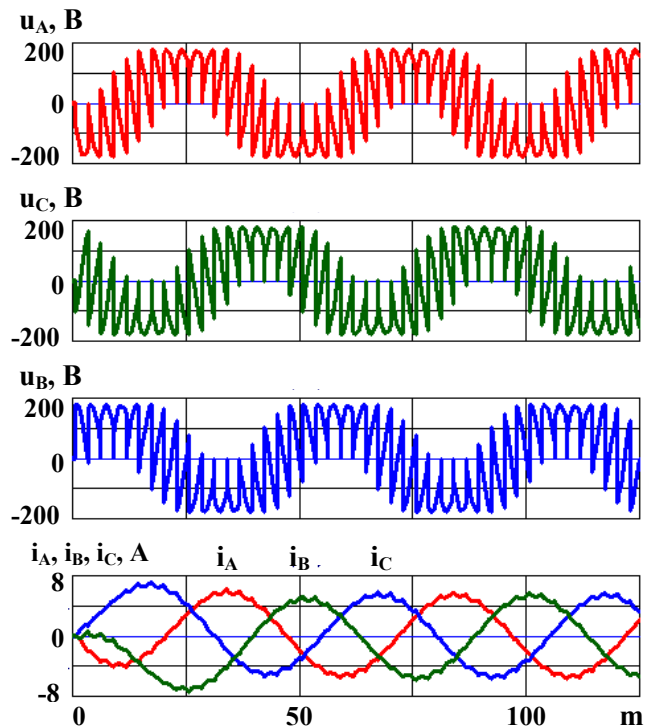

Рис. 3